

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr.
Negyed évre 1 frt — kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Iskoláink államosítása.

Senki sem tagadja azt, hogy Mindszent község élete az utóbbi tíz év alatt dicséretes előhaladásról tanuskodik, sőt napjainkban is minden oldalon üde életrevalóság és szunnyadást nem ismerő tevékenység mutatkozik.

Igaz, hogy míg egy-egy ige testte lehet, sokat disputálunk — s e jellemvonásunk nem csupán azt árulja el, hogy jó falusiak vagyunk, — hanem azt is, hogy oly műveletet, oly alkotást melynek a messze jövőben is kihatása lesz, jól meg szoktuk rágni s fontolni.

Gondoljunk csak vissza a földvételre. Míg ez eszme megérett, sokat hánytuk, vetettük a dolgot, nagy küzdelmek árán született meg végre a jelszó: „meg kell venni a földet.” E vásárlás a községre beláthatlan haszonnal s előnnyel jár.

Tovább egy évtizednél építettük vasutunkat, igen természetesen, csak ugy szóval, míg végre az eszme ténnyé vált, községünk óriás előnyére. Így született meg már a vasut előtt a táviró, mi a község fejlődéséhez szinte hozzájárul.

Sok huza-vona után épülnek utaink s így — bár egy-egy eszmét mostohán szoktunk fogadni, midőn tanácskozási asztalunkra gördítették — mégis csak felmelegszik iránta kedélyünk s a szép, hasznos és nemesnek mindannyiszor pártfogói ként lépünk fel, va'ahányszor arra megkerestetünk.

Ma szőnyegen van iskoláink államosítása.

Hogy áll ez? Ugy, hogy már a szerződést is megkötöttük az állam képviselőjével! a tanfelügyelővel.

Szerződésünk felkerült a magas kormányhoz, mely e szerződést azzal küldte vissza, hogy még pótlólag Mindszent község nyújtson arra nézve garanciát, hogy úgy az alapítványi összegeket mint a tanítói földeket iskola célra fogja fordítani.

Ez érdemben folyó hó 26-án határozott a községi képviselő testület. Határozata nem kedvező az államosítás ügyének. Mindamelletts kétségbe nem esünk, sőt erősen hisszük, hogy az államosítás ügye a közel jövőben diadalra fog vezetetni, mert az az ür, mely a község s államosítása körül még fenforog, nem oly tángó mély, hogy azt rövid eszmecsere útján áthidalni nem lehetne.

Mit kíván az állam képviselője?

Azt, hogy a tanítói földeket engedje át a község iskolai célokra.

Mit akar viszont a község?

Nem adja ki kezéből a földeket, azokkal szabadon akar rendelkezni, de mindamelletts hajlandó bizonyos földterület

átengedésével áldozatot hozni kulturális célokra, akként azonban, hogy ez áldozatkészségere az iskolák államosításával, — meg levén a szerződés — ne apelláljon senki.

A mondottakból világos, hogy a község s az állam képviselője közt az államosítás közlül a differenciák nem oly elágazók, hogy csekély jó akarattal a közügy érdekében azokat kiegyenliteni ne lehetne.

Meg is vagyunk győződve, hogy még egy higgadt s megfontoló tárgyalás iskoláink államosításának szekerét megfeneklés kátyujából kiemeli s diadalra juttatja, hisszük, hogy az állam képviselője méltatni fogja községünknek áldozatkészségét s az állam követelését minimumra fogja redukálni, viszont a község is be fogja látni, hogy előbb utóbb csak kell bizonyos földterületet gazdasági ismétlő iskola céljára átengedni, erre a községek törvény által köteleztetnek, tehát ezen áldozattal nem csak a törvény szabványainak tenne eleget, de vele egyben megoldaná a luczaszék módjára készülő iskola államosítást is. Véleményünk szerint a gordiusi csomó megoldása, ha a község iskola célokra átengedné a Barta műkerész által kibérelt s általa elhagyott, és a téglaház közelében, tehát a község szélén levő s így minden időszakban hozzáférhető 5-6 hold területet Magától értetik, hogy a tulajdonjog a községet illeti, melyet az állam képviselője nem is akar érinteni.

Ami az alapítványi összegeket illeti, a község azokat rendeltetéseitektől el nem vonhatja; de el nem vonhatja azt az állam sem, se ennek képviselője, sem senki s így e pontnál semmi nehézség sem forog fenn.

Hogy tehát az iskoláink államosítása közlül idáig kitejtett törekvéseink s munkálataink kárba ne vesszenek, kölcsönös jóakarattal távolítsuk el ama akadályokat, mik még útjában vannak államosításunknak.

A hevesi határozat.

Ismeretes ország-világ előtt a hirhett csongrádvármegyei határozat az országgyűlési ellenzék küzdelme ellen.

Annak idején elmondottuk véleményünket a legmagyarabb vármegye ezen határozata ellen, nem akarunk ismétlésekbe bocsájtkozni, most egészen elégnék tartjuk erre azt közleni, hogy Hevesvármegye törvényhatósági közgyűlése Csongrádvármegye feliratát *megbotránkozással* utasította el és elhatározta, hogy a törvénytelen állapot ellen feliratot intéz a

képviselőházhoz. Az adó és ujoncszedést megtagadja mindaddig, míg erre a kormány törvényes felhatalmazást nem nyer az országgyűléstől.

Hevesvármegye még azt is kijelentette, hogy a képviselőház törvénytelen feloszlata esetén az új képviselőválasztásokat nem rendeli el, hasonló eljárásra híván fel az ország többi törvényhatóságait is.

A képviselőházhoz intézett felirat a következőképen hangzik:

Tisztelt képviselőház!

Hazánk, a mióta megalapították, mindig alkotmányos ország volt. Alkotmányunkat nemzetünk szabadságszeretetének köszönhetjük, mert a magyar nemzet alkotmányát maga létesítette, maga fejlesztette, sőt a hatalom erőszakos támadásaival szemben is, mindeakor megvédelmezte.

Nemzetünk történetével egy idős történeti alkotmányunkat tehát féltékenyen kell őriznünk.

Fájdalmasan tapasztaljuk azonban, hogy kormányunk, melynek az 1848. évi 3. törvénycikk értelmében függetlennek, magyaraak és felelősnek kell lennie, eljárásában az országnak nemcsak politikai függetlenségét, hanem még az 1867: 12. törvénycikkben fentartott gazdasági önállóságát is veszedelemmel fenyegeti és alkotmányunk biztosítékaitak sértetlen megőrzését is figyelmen kívül hagyni hajlandó.

A törvényen kívüli állapot fentartása, mely minden törvényhozási fölhatalmazás nélkül az adó beszedését és az ujonczok kiállítását is maga után vonhatja, valamint amaz eshetőség, — mely máris nagyban hangoztatik, — hogy még az országgyűlés feloszlata is bekövetkezhetik, annak ellenére, hogy ezt — miután ez évre még sem a költségvetés, sem a zárszámadás fölött az országgyűlés nem határozott, — holott ezt alaptörvényünk tiltja — hazafiui aggodalommal tölti el szívünket, mert az ily eljárás nemcsak alkotmányunk megcsorbítására, hanem ugyis korlátolt állami önállóságunk teljes megszüntetésére vezet.

Hevesvármegye törvényhatósága tehát hagyományos hazafiságához és szabadságszeretetéhez híven és az 1848: 16. t.-cz. kijelentésének megfelelőleg továbbra is védőbástyája akar maradni hazánk alkotmányosságának, kénytelennek érzi magát, hogy az ország ez állapotában szavát fölemelje és már előzetesen kijelenti:

hogy a törvényhozás fölhatalmazása és a költségvetés megállapítása nélkül, ugy az adók szedését, mint az ujonczok kiállítását törvénytelennek tekintvén, az e körüli intézkedéseket onkormányzati köré-

ben végrehajtani meg nem engedhetné, az országgyűlésnek törvény ellenére leendő fölösztatása esetében pedig az új országgyűlés összehívását a maga részéről törvényhatósági közreműködésével támogatni nem fogná.

Mély tisztelettel kérjük az országgyűlés képviselőházát, hogy elhatározásunkat törvényhozási működésében magas figyelmére méltatni kegyeskedjék.

Kiváncsiak vagyunk, hogy vajon ha Hevesvármegye ezen bazafias határozata Csongrádmegye törvényhatósági közgyűlése elé kerül, ott lesznek-e ezen közgyűlésen vármegyénk ellenzékeinek bizottsági tagjai?!

Községi ügyek.

Községi közgyűlés

A f. 1899. évi január hó 26-án d. e. 9 órakor megtartott rendkívüli képviselő testületi közgyűlésen elintézett ügyek voltak:

1. Csongrádvármegye tekintetes kir. tanfelügyelőségének az iskolai költségvetésben szereplő 4050 frt iskola alaptőke és ugyancsak a 16 és fél hold szántóföldnek iskolai célokra való fordításának közgyűlési határozattal való biztosítása tárgyában 74/899. sz. n. felhívása.

2. A múlt 1899. évi községi számadásoknak megvizsgálhatására bizottság kiküldése iránti intézkedés.

Az első tárgy iskoláink államosítására vonatkozik, ugyanis a kormány a községnek a kir. tanfelügyelőséggel kötött szerződését, mely szerződés iskoláink államosításának feltételeit s módosításait tünteti fel — visszautasította azzal, hogy az iskolai költségvetésben szereplő 4050 frt alapítványi tőkére vonatkozólag mondja ki a képviselő testület azt, hogy az ezen összegű alapítványok az iskolák államosítása után is iskolai célokra fordítja.

A tanfelügyelőségnek a felhívására a közgyűlés több képviselő hozzászólása után abban állapodott meg, hogy valamint eddig, úgy ezután is szorosán ragaszkodni fog a képviselő testület az alapító levelek szövegéhez s ez alapítványokat céljaiktól soha el nem vonja.

A mi a 16 és fél hold szántó földnek iskolai célokra való fordítását illeti: kijelentette a közgyűlés, hogy 1-ször a tulajdonképeni tanítói földek csak hét holdat tesznek ki s így 16 és fél hold földről szó sem lehet; 2-ször hogy az iskolák államosítása esetén a tanítói földekhez fentartja jogát s azokkal szabadon akar rendelkezni s így egyelőre, hogy a földek iskolai célokra bocsátassanak, a képviselő testület tudni sem akar. Azonban nem zárkozik el az elől, ha majd gazdasági ismétlő iskola felállításáról lesz szó, e célra készséggel fog áldozatot hozni, akár a tanító földeknek e célra való átengedése által, akár más alkalmas földterületnek kulturális célra való kijelölése által. A második tárgyra nézve a képviselő testület a számadások megvizsgálására egy pénzvizsgáló bizottságot alakított, mely bizottság áll: Wimmer Károly elnöklété mellett Vigh Gyula, Schönfeld Márton, Kovács Imre, Haasz Juda bizottsági tagokból.

Még ez ülés felosztatása előtt jelentést tett az előljáróság a nagy pincze hasznosításáról, mely nyilvános árverésen 100 frt évi hasznosításért Klein Simon kezére jutott, mit a közgyűlés tudomásul vett s ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

A bankócsinálók.

Az egész vidéken nem is egy, de több család és bankóhamisító került kézre.

A vizsgálat érdekében még mindig nem közölhetjük az egész ügyet teljes részleteiben, azért tehát csak lehető röviden, ma még csak a következőket írhatjuk:

Külön fejezet illetné meg a szegedi, külön a vásárhelyi és külön a szentes-mindszenti szövetkezetet, de úgy látszik, hogyha már mindegyik külön-külön működött is, nagyon is sokat tudtak egymás létezéséről.

A vásárhelyi eseményeket a következőkben ismertetjük:

Denesházi még Budapesten megismerkedett egy vásárhelyi kovácsossal, névszerint Szücs Imrével, kivel együtt is lakott. Időközben aztán valami csalásért 8 hónapi börtönt ült, melyet kitöltve, azzal állított vissza Szücs Imréhez, hogy megtanulta a börtönben a bankóhamisítást, nem sokára gazdag emberek lesznek. Szücsnek tetszett a dolog s miután egy nyomdász kitanította a litográfiaára, szereztek márványt s

megkísérelték arra egy 50 frtos bankónak a belekarcolását. A terv, úgy-ahogy sikerült s a könek akadt volna is egy vevője 1000 frtért, de ennyiért nem adták oda, hanem elakarták vinni elárusítás végett Miskolcra. Utközben azonban egy finansz Szücsöt megszólította s ez ijedtében leejtve a követ, az egészen összetört. A munkát tehát elől kellett kezdeni.

Mivel azonban pénzük nem volt, hát Szücsnek kellett az apjától kicsalt 1500 frtot s azzal a legszükségesebb eszközöket összevásárolva, lejöttek Vásárhelyre, hogy itt társakat szerezzenek maguknak a bankóhamisításhoz.

Igy történt aztán, hogy tizszeres pénzigéret mellett Petrecz Sándortól kicsaltak 4000 frtot, Molnár Arontól 1000 frtot és Bécsi Sándortól a felesége révén 2000 frtot, mely pénzzel aztán Denesházi József, annélkül hogy egy hamis bankót is csinált volna, eltűnt Vásárhelyről.

A rendőri nyomozás alkalmával Molnár Aronnál találtak egy márványlapot, de ezen nem volt metszet. Szücséknél is találtak nagyító üvegeket, különböző fametszeteket, de a legtöbb gyanus tárgyra Denesházinak fővárosi lakásán akadtak reá, hol egy fotografáló, egy litografáló gépet és több metszvényt találtak, egyéb bűnjelék mellett.

Denesházi kihallgatása alkalmával erősen hangsúlyozta, hogy hamis pénzt akartak gyártani közös erővel, míg a többiek ezt tagadják s az egész hamisítási műveletet Denesházira tolják, ki ígérettel csalta ki tőlük a pénzt. Denesházi ezenfelül még azt is állítja, hogy két pénzcinálásra bementzett márványlap a feljelentő Bánfi Lajosnál van elrejtve.

A rendőrség Denesházit, Szücs Imrét és Bánfi Lajost ez alapon letartóztatva, átkísértette őket a bírósághoz.

A vásárhelyi szövetkezet leleplezésével egyidejűleg a vidéken is egy pénzhamisító bandának jött nyomára a csendőrség s Doroghy csendőrhadnagy ez ügyben Szentesen, Mindszinten, Szegeden és Csongrádon már számos letartóztatást is eszközölt, a gyanúsított bankóhamisítók közül pedig Héjja Lajos, Fodor Imre, Miskolczi Török István szentesi gazdálkodókat, Kálmán Gergely szentesi lakost, ki már 18 évet ült a bangócsinálásért, továbbá Bózsó János szegedi lakost, volt törvényhatósági bizottsági tagot, Vas Lajos csongrádi, Borsi Sándor mindszenti és Vetró János majsai gazdálkodókat erős csendőri fedezet alatt kedden este átkísértette Szentesre, mint központra s ellenök itt folytatja a vizsgálatot.

TÁRCZA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidék” eredeti tárcája.

CSÓK.

— Rege az erényről. —

Királyfi élt egyszer tul az operenciás tengeren; szép volt, jó volt, gazdag is volt, de nem akart megfélemlésgeskedni.

Ajánlja leányát a nap fia, szólt a főköppmester.

Nem kell!

A török szultán háremének legragyogóbb szülöttje hozzád menne.

Nem kell.

A perzsa sah legkedvencebb gyermekének lehetnél férje.

Nem kell.

Az ám, nem kellett a királyfinak semmiféle potentáta leánya, pedig a montenegrói prinszeszt is hozzáadták volna.

Nagyon busult emiatt az ősz király, busult az udvar, szomorkodott az egész ország és a leányok gyászruhát öltöttek.

Miért nem házasodol én szivem magzatja kérdi a király.

Nem terem sehohal nekem való leány, felelé a herceg.

No már hallod, szól a papa haragosan, olyan ne mondj nekem. Akkora az én birodalmam, hogy a legsebesebb ló száz nap alatt sem ér egyik határatól a másikig, teringettét, csak akad ennyi földön egy menyecskének való hajadon.

Nem tudom.

Fiu, ne bosszants. Lásd, gyászban az ország... Ez így nem maradhat... Meg kell nősiülnöd.

Jól van hát papa, legyen.

Szörnyen megörült a király és majd kiszorította a princzből a lelket, úgy ölegette a fiut. Ez azonban komoly arccal folytatta:

Legyen atyám, de egy feltétel alatt.

Nem bánom ha száz is, nem bánom én, ha szegény lány lesz is a menyem. Hála Istennek, van magunknak elégünk! De tisztességes legyen, azt már kikötöm.

Magam sem különben. Halld hát atyám, azt a hajadont veszem el, aki úgy tud megcsókolni, amint legjobban szeretem.

*

Olyat nézett a király, mint akire nagyon ráijesztenek, aztán keresztbe áll tőle a szeme.

Ej, ej, fiu, hát te — No, de nem ellenkezem. Legyen amint akarod.

Az ország összes kisbírói kidobták az örömhirt minden vidéken és arra egyszerre eltűntek a gyászruhák és vigalom váltotta fel a szomorúságot.

Házasodik a királyfi, hangzott a jó hír mindenfelé.

Ki lett adva a parancsolat, hogy minden leány járuljon ő fensége elé és csókolja meg és aki úgy csókolja, amint a princz szereti, királyné lesz belőle és gyöngy életet élhet mindhalálig.

Képzeltető, hogy nagy tolongás volt a király háza előtt, jött a sok hajadon, egyik szebb a másiknál. Hatlovas hintón érkeztek a fejedelmi és főnemes sarjak, négyes fogaton a grófok meg a bárók leányai De a polgárkisasszonyok és pa-

rasztleányok sem maradtak el.

Hej, aki a sok gyönyörű teremtés közt válogathatott!

A királyfi trónuson ülve fogadta a pályázókat. Hideg, komoly volt az arca. Néha-néha, mikor valamely különösen szép szüz közelgett feléje, kissé elpirult, remény sugara csillámlott fel szemében, de aztán a csók után még lehangoltabb lett.

Pedig milyen csókokat osztogattak neki!

A tüzes szemű, földig érő fekete haju leány forró, perzselő csókot nyomott ajkaira.

Nem így szeretem.

Jött a szőke, szende, kék szemével rátekin-

tett a királyfi, lehelet volt a csókja.

Nem így szeretem,

A vörös leány átkarolta a herceg nyakát aztán hosszan szitta ajka mézét.

Nem így szeretem.

Csókolták ajkát, orcáját, szemét, állát, kezét, mindegyikre azt mondta, hogy:

Nem így szeretem.

Egy nap aztán néptelenné lett a palota előtti tér.

Miért nem jönnek a leányok, dühöngött a király.

Nincs több, jelenti alásan a főköppmester.

Mondtam, hogy nem akad nekem való, szól busan a princz.

Micsoda, birodalmam valamennyi leánya itt volt? — kérdi a felség.

A főköppmester, ki nagy irigye volt a pénzügyminiszternek, magam sem tudom, mit lehet irigyelni egy pénzügyminiszteren, ezt feleli:

Nem épen valamennyi.

Ah!

Mint értesüléseink szólnak, a hamis bangógyárat a csendőrség Szegeden, Bózsó János korcsmájában fedezte fel csaknem két évi nyomozás után. Bózsót még vasárnap elfogták és egész nap vallatták. Végre is bevallotta hűbőségét és megnevezte czinkostársait. Ennek folytán a szegedi rendőrség és a csendőrség elfogta szegeden László Kis János gazdát, Paragi Mihály tanyai birtokost, továbbá Szentesen Kálmán Gergely volt szegedi tanítót, a ki már többször büntetve volt bangóhamisításért és Héjja Lajost, a kinek házában szintén találtak bangóprést.

A szegedi letartóztatottak részben beismerésben vannak. Bózsó és Paragi beismerték, hogy Kálmán és László Kis János nagyobb összegeket kicsikartak tőlük megtévesztő ígéretekkel, hogy pénzükért nagy hasznot kapnak. Csupán László Kis János igyekezett tagadni makacsul, de a vallomások sulya alatt engedett már a makacs tagadásból.

Epen ott tartott a berendezésben a bűnös társaság, hogy Kálmán Gergelyék Szentesen megkezdik a pénz fabrikálását, mikor letartóztatták őket és lefogták a megtalált gépezetet és a hozzá beszerzett szerszámokat. Ugy hallatszik, hogy ugyancsak gazdagon föl volt szerelve a bangógyár. Géplemezek, kö-, festék-, papíros-, rajzoló-szerszámok, stb. egy nagy garmaában munkabavételre készen heverték Héjja Lajos szentesi gazda lakásán. Szerszámokat találtak — lemezeket a lehető legügyesebb kivitelben. S találtak már mintalevonatokat is, de forgalomba nem bocsájtottak még semmit.

A vizsgálatot Doroghy csendőrfőhadnagy a legnagyobb erélyvel folytatja.

Borsi Sándor a vállalatok kedvence, úgy tódul belőle a szó, vall, mint a parancsolat. E vallomások oly sok embert hoznak gyanuba, hogy azok letartóztatására három csendőrmester vezetése alatt vannak a csendőrorjárok kiküldve.

Az elfogottak közül már eddig többeket szabadlábra helyeztek, de azért még sok újabb elfogatások várhatók.

A felnőttek téli ingyenes oktatása Szegváron.

A szegvári m. kir. állami elemi népiskolák tanítótestülete mult évi november hó 3-án tartott havi tanácskozási ülésén igen szép s végeredményében igen fontos határozatot hozott,

Egyetlen leány otthon maradt.

Ki merészelt?

A pénzügyminiszter leánya.

Azonnal hozzák ide!

Ne bántsák, szól a herczeg. Majd inkább odamegyek.

Fenség, az etikett...

Ne locsogjon exczelenciád. Menjünk!

A miniszter rémulten fogadta az érkezőket. Higye el fenség, nem rajtam mult, hogy a leány nem ment el.

Tudjuk, tudjuk, — gunyolódik a főköppmester.

Hol a kisasszony? kérdi a herczeg.

Ebben a szobában.

Várjanak itt kinn, míg visszajövök.

A herczeg bement a szobába, a főköppmester pedig a kulcslyuknál kémlelte, hogy mi történik. Nem sokat látott, de egyszer nagy csattanást hallott.

Milyen csók! kiáltja.

Pedig nem csók volt.

Kiugrik az ajtón a pirincz; majd felborította a kíváncsi udvaronczt. Tartogatta az arcát, da-gadt volt nagyon.

Szent isten, szörnyűködött a főköppmester. Pofon ütötte herczegségédett? Hivassam a hö-hért?

A királyfi pedig ujjongva kiáltja:

Szamar, hiszen ez volt az egyetlen igazán erényes leány! Papot hivass!

mit a szükséges előkészületek megtétele után — december hóban — meg is valósított.

Ezen határozat szerint nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a testület egész télen át, szerdán és szombaton délután (a midőn t. i. a népiskolai tanítások szünetelnek) a felnőtt egyének részére, 6 tanteremben 8 tanerő alkalmazásával ingyenes előadásokat tart állandóan; ugyanis:

Tudjuk, hogy a tél beálltával elkövetkezett egyszermind földműveléssel foglalkozó népünk nagy részére nézve a téletlenség időszak. Mi, kik a nép között élünk, fájó szívvel vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy ami — különben derék — dologszerető, értelmes népünk, három-négy teljes hónapra keresztül minden munka nélkül tölti az időt. Bár mólunkban állana munkát adni ennek a jó népnek, melynek művelői, oktatói vagyunk. Mivel ezt nem tehetjük, tegyük mást, mi által elvonhatjuk népünk egy részét a téletlenségtől s a reájuk és a társadalomra nézve káros következményekkel járó összefüggésektől, alkalmat és anyagot nyújtván nekik a hasznosabb és üdvösebb társalgásokra és cselekedetre. Megteszi ezt a fentnevezett testület azért, mivel tudja, hogy az iskola falain kívül, a nappal szemben is van kötelesege.

Ezen — a felnőttek részére létesített — ingyenes oktatással a tanítótestület két célt ér el; egy feől el vonja nehányszor a jobb érzésűeket az időt pazaroló kártyázástól és a reájuk nézve káros következményű összefüggésektől tartásától, másrészt módot és alkalmat nyújt nekik az érettebb korban való tanulásra és sok esetben utmutatást a hasznos önművelésre.

Ily célból tehát a tanítótestület tagjai közül 8, öt a belterületi és három a tanyai iskolákban minden szerdán és szombaton délután: az írás, olvasás, számolás, helyesírás és fogalmazásból; továbbá: a földrajzi, történelmi, alkotmánytani, kertészeti és gazdaságtani, mértani, természetrajz és természettani, vegytani ismeretek köréből tart előadást. Ezen köznapi tanításokon kívül minden harmadik vasárnap közhaznu ismeretek köréből felolvasás tartatik, a minő pl. a gyermek-betegségek, a járványos betegségek, a fertőző állat betegségek s ezek ellen való okszerű védekezés; az új munkás törvény, a mezőrendőrségi törvény, a szocializmus tévtanai stb. stb. miknek megtartására a tanítótestület szakembereket kér fel időközönként.

Közben-közben megismerteti a korona értékkel való gyakorlati számadásokat; majd a levelek, postai szállítólevelek, utalványok, pénzes-levelek, utánvételes szállítólevelek; váltóisme és polgári ügyiratok: számla, nyugta, kötelezvény, hirdetmény, elismervény, különféle szerződészek, stb. stb. következnék ismertetésül.

Az ily módon megállapított s a lehető legnagyobb paedagógiai érzéssel és beható tanulmányozással egybeállított tervezet elkészítése után felhívta a tanító testület a közönséget, hogy az egész télen át, minden szerdán és szombaton délután, az egyes iskoláknál, a felnőttek számára ingyenes tanítást tart, hogy ez által alkalmat és módot nyújtson a tanulni vágyó felnőttek számára olyan időszakokban, amidőn a külső munka szünetel: a tanulságos beszélgetésekre s olyan ismeretek elsajátítására, miket valaki iskolásgyermek korában vagy egyáltalán nem tanulhatott, vagy ha tanult volna is, immár elfelejtett. A testület tagjai mindenkor előre megállapított terv szerint, tekintettel vannak a felnőtt hallgató közönség igényeire. Atveszik a leghasznosabb tudnivalókat, miknek a gyakorlati életben leginkább hasznát veheti mindenki s a miket már a mai időben jó tudni mindenkinek. Ezen fáradozásáért nem óhajt egyebet a tanítói kar, mint hallgatóinak buzgó és kitartó szorgalmát, higgadt és komoly magatartását, hogy ezek által a kölcsönösen elérendő siker biztosítva legyen.

Az eredménnyel úgy a hallgató közönség, mint a tanítói kar meg van elégedve és méltán.

Meg lehet elégedve a tanítótestület, mert akkor, amidőn beküldötte a téli ingyenes oktatásra a tervezetet Csongrád vármegye tanfelügyelőjéhez, reá a következő választ kapta:

„1800. szám. A szegvári állami elemi népiskolák Tanítótestületéhez“. A felnőttek téli ingyenes oktatása című s Hatvani Endre áll. isk. tanító által tervbe vett s az ezen czélra kiküldött bizottság által helyben hagyatott s a javaslatot a legnagyobb elismerésem kifejezése mellett veszem tudomásul. Nagyon örvendek, midőn látom, hogy a tankerületemben működő

állami tanítók a tanterv és órarend szerinti teendők sablonos lemorzsolása helyett ilyen, a nép felvilágosítását czélzó, erkölcsi életét javító dolgok véghezvitelén fáradosnak. Erre különösen a mi alföldi népéleti viszonyaink között nagy szükség van. A szegvári állami iskola tanítótestülete követendő jó példával jár elől e tekintetben. Nagy örömmre szolgálna, ha példáját a többi állami iskola tanítók is követnék s e tekintetben a további lépéseket felhívás, vagy aajtó útján való lelkesítés által tegye meg a kezdeményező tanítótestület.

Hazafias, jó irányu s fáradságos munkálkodásukat állandó érdeklődésem kíséri s erről a vallás- és közokt. m. kir. Miniszteriumhoz is felterjesztést teszek.

A visszacsatolt javaslatot eredetiben, vagy másolatban hivatalos használatra hozzám igazgató ur terjessze be.

Szegeden, 1898. december 1.

Dr. Terzina Gyula

kir. tanfelügyelő.

Ezért, de más részről meg lehet elégedve a tanítótestület azért is, mivel fáradságos munkájá méltó támogatásban részesül. Hogy ne említsünk egyebet, a község bírása, pénztárnoka, közgyámja stb. is buzgó hallgatói az előadásoknak.

Erdekes tudni, hogy a mai napig tartott 15 előadásban, a hat iskolánál 1014 egyén hallgatott előadást. Itt megjegyezzük, hogy december hó 23-án Tóth József hitoktató a történelemből tartott igen szép s erkölcsnemesítő felolvasást. Majd e hó 15-én dr. Sebők Adolf, községi orvos „Védekezés a tüdővész ellen“ című tételről tartott rendkívül szép s mind végig feszült figyelemmel hallgatott, tanulságos értekezést.

Jól esik az ember lelkének, ha látja, mily hallgatói csendben s mily érdeklődéssel hallgatják és mily mohó vágygyal szívják magukba az előadott tantárgyak anyagát, lényegét.

Tegyük is meg mindent az általános műveltség érdekében! Mindant a népnevelésért; s a népnevelést mindennél előbbre tegyük.

Sz. Gy.

A magunk részéről a legnagyobb örömmel vesszük tudomásul a szegvári tanítók valóban áldásdus működését. Valóban megérdemlik nemcsak a tanfelügyelő elismerését, nemcsak Szegvár község, de minden igaz magyar hasafi köszönetét.

A legnemesebb önzetlenséggel, fáradságot nem ismervé küzdenek a tudomány és felvilágosodottságért akkor, mikor a szegény és félrevezetett népünket tanulságos felolvasásaikkal oktatják.

Ugyan Mindszent község tanítóiból nem kerülne ki egy-két olyan műveltebb tanító, aki elég képességgel bírna arra, hogy a szegváriak példáján okulva, szintén hasonló felolvasásokat tarthasson?

De hogy nem!

Nagyobb baj itt a közöny.

Reméljük, hogy a jövő számban egy itten is ily irányban megindult mozgalomról adhatunk hírt.

Helyi és vegyes hírek.

— **Mulatság.** Az „Iparosok és Kereskedők Köre“ a mult számban részletesen ismertett zártkörű tánc-estélyét ma tartja a kör helyiségében, amely — mint a jelek mutatják — egyike lesz a legsikerültebb mulatságoknak. Értesülésünk szerint az intelligencia is igen nagy számmal óhajt megjelenni, kifejezve a kör iránti rokonszenvét, illetőleg hozzá óhajt járulni minden a kör előmenetelét biztosító összefüggésekhez és anyagi áldozatokhoz. A rendezőbizottság, valamint a tevékeny ifjúságból alakított nagyszámu rendezőség minden lehető elkövet, hogy a vendégek kellő kényelemre találva, a meghívottató szórakozásban részesüljenek. Szívvel óhajtjuk, hogy a megjelenendő vendégek egy kellemes est kedves emlékeivel távozzanak — majd — a mikor Sándor (!) azt engedélyezi. Kedvezményes jegyek ma délután a kör helyiségében kaphatók.

— **Eljegyzés.** Dr. Helglócz István dorosmai főszolgabíró a napokban jegyet váltott Bayer Gyula előkelő nagyszent-miklósi földbirtokos leányával Bayer Rózi kisasszonnyal.

— **Megszűnt lap.** A Szentesen Sz. Kovács

Pál szerkesztésében megjelent „Közérdek“ című lap megszűnt. E lap eddigi kiadója Hollói és Vajda, a Sima lapjának, a „Szentesi Lap“-nak kiadását vállalták el.

— **Névmagyarosítás.** Schreieher Sámuel helybeli izr. kántornak nyolcz gyermeke helygyminiszteri engedéllyel vezetéknevüket „Hajnal“-ra változtatták át.

— **Jóváhagyott alapszabály.** Egy ujonnan megalakult társulat, a csongrád-szegedi halásztársulat alapszabályai jóváhagyattak.

— **Tisztújító közgyűlés.** A Szegvári függetlenségi kör-ben valamint az „Iparosok és Kereskedők Olvasóköré“-ben folyó hó 15-én zajlottak le a tisztújító közgyűlések. Az előbbiben Rácz András, az utóbbiban pedig Kecskés István lettek elnökké választva.

— **A vásárhely-makói vasút.** Mint lapunk múlt számában előre is jeleztük, ezen ügyben folyó hó 23-án hétfőn délelőtt az érdekeltség megbízottjai Szegeden értekezletet tartottak. Az értekezlet elnöke Meskó Sándor csanád-megyei alispán volt, melyen még részt vettek: Csongrád megye képviselőiben dr. Csathó Zsigmond alispán, Fekete Márton és dr. Cicatricis Lajos főjegyző, Vásárhely város képviselőiben Juhász Mihály polgármester, Deák Mihály főmérnök és Szikszay Dénes tanácsnok. A bizottság különösen a kereskedelmi miniszter azon legutóbb nyilvánított kívánsága felett tanácskozott, hogy a vásárhely-makói érdekeltség építse ki a makó-nagyszentmiklósi vasutat is. A végrehajtó bizottság kimondotta, hogy a vasút kiépítését Nagy-Szent-Miklósig tervbe veszi, de ettől teljesen függetlenül, már most felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a vásárhely-makói vasutara nézve az építkezési engedélyt haladéktalanul adja meg a törvényhatóságnak s egyúttal kijelenti azt is, hogy nincs észrevétele az ellen, miszerint a vasut az állam által vétessék kezelésbe. Felkéri ez alkalommal a bizottság a minisztert arra is, hogy a vasutara postaszállítás és államsegély czimén, adjon 150,000 forintot.

A költségek mérnöki számítás szerint. 718,000 frtot tesz ki, melynek fedezésére Csongrád megye 100,000 fortot, Csanád megye 100,000 frtot, Hódmező-Vásárhely 100,000 frtot, Makó 50,000 frtot, Földeák szintén 50,000 frtot, a Návayak 5000 frtot, Kovács Aladár 5000 frtot ajánlottak fel, amihez hozzászámítva az államsegély és postaszállítás czimén nyerendő 150,000 frtot, a fedezet 560,000 frtot tenne ki, vagyis a hiány 158,000 frtot tenne ki. Ezen összeget az érdekeltség kölcsönrel fogja fedezni.

— **Egy éves méncsikók vásárlása.** A földmivelésügyi miniszter ur felhívja mindazokat a tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú, saját nevelésű egy éves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat, a helynek és utolsó postájának, ahol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a földmivelésügyi m. kir. minisztériumhoz benyújtani s ötven krajczáros bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb 1899. évi február hó 1-ig bejelenteni sziveskadjék. A határidőn túl érkező bejelentéseket nem vesszük figyelembe.

— **Mennyibe került az obstrukció?** Könyvnyű kiszámítani. A képviselők évi fizetésére, a képviselő- és főrendiházra a nemzet évenként 1,756,747 frtot fizet ki. Az obstrukció a múlt év szeptember 6-án vette kezdetét és ez mai napig 148 nap, vagyis ez idő óta csak azért, mert a kormány és ellenzék egymással veszekedett, kifizettünk 639,993 frt és 40 krt. Hogy melyik párt okozta e szükségben szenvedő országnak ezt a felesleges nagy költséget, erre nézve a vélemények nagyon eltérők, legtöbben azonban abban a hiszemben vannak, hogy ebben mindannyian egyformán hibásak.

— **Aratási szerződések és az általános választói jog.** Az „Egyetértés“ után írjuk, hogy Csongrádvármegyében a munkások már nagy számban megkötötték az aratási szerződéseket, de előbb kikötötték a gazdával, hogy a kerület képviselőjénél oda hasson, hogy az az ország-házban az általános választói jogot pártolja. Ezt a feltételt a gazdák egyrésze már elfogadta volna, míg sokan már előre kijelentették, hogy a munkások ezen kérését készséggel fogják teljesíteni. Nem tudjuk, hogy ki tudósította erről az „Egyetértést“, de annyit mondhatunk, hogy az alig ha felel meg a valóságnak, mert mi bizonyára erről már szintén tudomással birtunk volna.

— **Ellopták a szép sapkát.** Nagyon szép asztrakan-sapkája volt a fábiana esküdtbírnak. Irigylették is azt, de nemcsak a fábianaik, de még a teésiek is. Egy polgár azután annyira megkedvelte, hogy csütörtökön délelőtt a jegyző

hivatalos helyiségéből magával vitte, kárptólásul otthagynván az ő óeska kötött sapkáját. A lopásra a bíró ur csak akkor jött rá, midőn a hivatal el akarta hagyni. A sapka tolvaj nyomát most erősen üti a két község egyesített rendőrsége, az — ör g Dósaik.

— **Jegyzőválasztás.** Fábiana-Sebestyén és Teés község körjegyzőségére folyó hó 7-én ettették meg másodízben a jegyzőválasztást. Kántor Rezső a multkor egyhangulag megválasztott dorosmai a. jegyző most kisebbségben maradt, négy szótöbbséggel Mikecz Ferencz, mágócs községi irnok, dr. Mikecz Ödön ügyvéd testvérje választatott meg.

— **Szakaszvezető ur Tót.** Szakasvezető ur Tót Lajos szerelméről szól az ének. Tót Debreczenben vizont folytatott Müller Mari cseledeleánygyal, akit lopás miatt tartoztatta le az ottani ügyészség. A leány a törtönben bevalotta, hogy a lopott holmikat részben a kedvesének ajándékozta, részint pedig eladta s az árát kettecskén elmulatták. A szerelmes szakaszvezető e miatt keveredett bele a Müller Mari bünörébe, amelynek vegtárgyalásán pikáns dolgokat fog tárgyalni a delreczeni törvényszék. A hü szerető, a Müller Mari, keserves rabságot fog szenvedni a huszárszerelmért.

— **Egy humanus rendelet.** Dániel báró kereskedelmi miniszter a budapesti mentőegyesület által ugy Budapestben, mint a nagyobb vidéki munkás-gócponatokon gyakorlati előadásokat rendezett a munkások számára a balesetek alkalmával való első segélynyújtásra. Ezen előadás ciklus e. éjja: a munkásokat képesekké teszi arra, hogy addig, míg szakértő orvos jön, maguk segítsenek magukon, illetőleg sérült munkatársaikon, a mi a gyakori ipari balesetek szempontjából nagyon fontos. Ezen előadások czéljaira a miniszter 1000 frt segélyt engedélyezett a mentőegyesületnek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Diamant Manó

Egy jól irni és olvasni tudó

fiu

tanonczul felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Van szerencsénk Mindszent község tisztelt lakosainak becses figyelmét ujonnan berendezett bor, sör és mindenféle szeszes italokkal dusan ellátott üzletünkre felhívni és becses pártfogásukat kikérni.

Mély tisztelettel.

Lusztig Testvérek

szegedi szőlő birtokos, pálinka nagykereskedő cég.

Kivonat a kicsinybeni kimérés árjegyzékéből.

1 liter saját termésű homoki bor	30 kr	1 liter Cuba rum	60 kr.
1 nagy üveg király sör	15 "	1 " finom thea rum	1— "
1 liter saját főzésű barackpálinka	1— "	1 " rostopsin	50 "
1 " " " törköly "	80 "	1 " allasch	80 "
1 " " " szilva "	80 "	1 " vanilia	80 "
1 " belföldi rum	50 "		

Minden kívánatra házhoz küldve!!

TORONTALI SZÖNYEGGYÁR RÉSZV. TÁRS.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: Kézzel csomózott szmirna szőnyegeket, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és uri-szobák részére mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint; hollandi futószőnyegeket, keleti (karamani) függönyöket, torontali szerb szőnyegeket (Tyilin) terítők, függönyök, divánátvetők stb részére.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 4. szám.

Dusan fölszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ablakvédők, szoba- és lópkórczok.

Nyomatott Weisz Ignác könyvnyomdájában Mindszentben